

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 209/2023
07.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Светлане Томић Јокић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела одузимање малолетног лица из члана 191. став 3. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Зорице Вуковић Васић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица у Свилајнцу К. бр. 50/22 од 16.11.2022. године и Вишег суда у Јагодини Кж1. бр. 186/22 од 13.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 07.03.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Зорице Вуковић Васић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица у Свилајнцу К. бр. 50/22 од 16.11.2022. године и Вишег суда у Јагодини Кж1. бр. 186/22 од 13.12.2022. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у преосталом делу, **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица у Свилајнцу К. бр. 50/22 од 16.11.2022. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела одузимање малолетног лица из члана 191. став 3. КЗ, изречена му је условна осуда и то тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 6 месеци и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити уколико окривљени у року од 1 године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. Истом пресудом, на основу члана 191. став 6. КЗ обавезан је окривљени да у року од 3 месеца од правноснажности пресуде омогући извршење одлуке тог суда П2. бр. 133/19 од 18.05.2020. године, на начин како је то предвиђено наведеном судском одлуком и одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећене, а како је то ближе опредељено у изреци.

Пресудом Вишег суда у Јагодини Кж1. бр. 186/22 од 13.12.2022. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Основног суда у

Деспотовцу, Судска јединица у Свилајнцу К. бр. 50/22 од 16.11.2022. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА, адвокат Зорица Вуковић Васић у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе и одлучи да трошкови кривичног поступка увећани на име састава захтева за заштиту законитости падну на терет буџетских средстава или исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Након што је примерак захтева за заштиту законитости, у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио Републичком јавном тужиоцу, Врховни касациони суд је одржао седницу већа о којој, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није обавестио јавног тужиоца и браниоца, јер веће није нашло да би њихово присуство седници било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) и повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости, као разлог подношења нумерише повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава извештај Центра за социјални рад ... од 30.11.2020. године. У вези са изнетим, бранилац наводи да су уместо непосредног саслушања малолетних оштећених у својству сведока, како је то било и предложено од стране окривљеног, коришћени њихови искази дати службеним лицима у Центру за социјални рад у ... и психологу ББ у предмету Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица Свилајнац И-164/20 у поступку опсервације, односно вештачења. Наведени искази су, по ставу одбране, прибављени супротно одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица из којих разлога, наведени извештај не може представљати доказ у кривичном поступку о одлучним чињеницама.

Изнете наводе захтева Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

На наведену повреду закона, одбрана окривљеног указивала је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и о томе у образложењу пресуде, на страни три, став три, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни касациони суд у свему прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Наиме, по ставу одбране, у конкретном

случају, се ради о делу малог значаја, у смислу члана 18. КЗ, имајући у виду степен кривице окривљеног. У вези са изнетим, бранилац окривљеног цитира одредбе члана 191. став 3., члана 18. КЗ, као и члана 3. став 1. Закона о ратификацији Конвенције УН о правима детета, те наводи да, иако радње окривљеног АА описане у изреци првостепене пресуде, садрже обележја кривичног дела, степен кривице окривљеног није висок, штетне последице су незнатне и општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичних санкција већ ће и само вођење кривичног поступка за ово кривично дело дати резултате, у смислу генералне и специјалне превенције.

По ставу Врховног касационог суда изнети захтеви су неосновани, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 18. Кривичног законика, одређено је да „није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја“ (став 1.) а да је дело „малог значаја ако је степен кривице учиниоца низак, ако су штетне последице одсутне или незнатне и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције“ (став 2.) те да се „одредбе ст. 1. и 2. овог члана могу применити на кривична дела за која је прописана казна затвора до пет година или новчана казна“ (став 3.).

У конкретном случају, за кривично дело за које је окривљени АА оптужен и осуђен - одузимање малолетног лица из члана 191. став 3. КЗ, а имајући у виду опис радње извршења кривичног дела, по ставу Врховног касационог суда, нису испуњени услови за примену института прописаног чланом 18. КЗ. Тако, степен кривице, у конкретном случају није „низак“, што је један од првих услова, него је, имајући у виду степеновање кривице на два нехатна и два умишљајна облика, извесно највиши и то у виду директног умишљаја. Такође, није испуњен ни услов у погледу незнатности или одсутности штетних последица. О испуњености овог услова, у погледу одсутности штетних последица, може се говорити уколико је реч, између осталог, о покушају кривичног дела, а у конкретном случају, како то произилази из списка предмета, окривљени је онемогућавао извршење правноснажне и извршне пресуде Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица Свилајнац П2. бр. 133/19 од 18.05.2020. године којом је уређен начин одржавања личних односа малолетних лица и то малолетне ВВ и малолетног ГГ са мајком – оштећеном ДД на тај начин што у наведеном периоду као родитељ коме је поверено самостално вршење родитељског права над малолетном децом, ниједном није омогућио оштећеној ДД да контактира са малолетном децом на начин да их у договорено време викендом и договореној сатници, као и током школског распуста, државног и верског празника доводи испред зграде Центра за социјални рад ради преузимања од стране мајке, те је дело самим тим свршено и за исто је оглашен кривим, па нема сумње да су наступиле, свакако знатне, штетне последице по пасивног субјекта – малолетна лица, али и другог родитеља (мајку) који има законска права на одржавање личних односа са својом малолетном децом. При томе, питање незнатности или одсутности штетних последица, суд цени са становишта угрожености или степена повређивања заштитног добра. На крају, имајући у виду и о ком кривичном делу се ради, степену кривице, интензитету штетних последица по заштитни објекат дела, нема сумње да општа сврха кривичних санкција, односно „сузбијање дела којима се повређују или угрожавају вредности заштићене кривичним законодавством“, захтевају изрицање кривичне санкције, у конкретном случају, те тако

није испуњен ни трећи наведени неопходни услов из члана 18. став 2. КЗ, па по ставу Врховног касационог суда, нема услова за примену института „дело малог значаја“ из члана 18. КЗ.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости, којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у вези члана 18. КЗ.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости је недозвољен.

Наиме, у преосталом делу захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног нумерише повреду закона из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП у вези члана 56. ЗКП и члана 154. став 1. и 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица и наводи да првостепени суд није на почетку главног претреса одредио статус оштећених и није им поставио пуномоћника из реда адвоката, иако су исти неспорно имали статус оштећених. Такође, бранилац у захтеву указује и на повреду закона из члана 440. ЗКП, наводима да је суд погрешно ценио налаз психолога ББ од 29.07.2021. године дат у предмету И-164/20, износећи сопствену оцену изведеног доказа, те с тим у вези наводи и да је пресуда заснована искључиво на извештају Центра за социјални рад у ... од 30.11.2020. године, те да је суд био у обавези да обави вештачење преко тима вештака у саставу дечији психијатар, психолог и социјални радник. Поред изнетог, бранилац оспорава и постојање умишљаја окривљеног, јер сматра да се из изведених доказа у току поступка не може поуздано закључити да је окривљени свесно и вољно онемогућавао извршење пресуде. Поред изнетог, бранилац окривљеног указује и на повреду закона из члана 460. ЗКП, наводима да другостепено веће Вишег суда у Јагодини очигледно није дало јасне, довољне и уставно-правно прихватљиве разлоге у погледу свих чињеница које су од значаја за доношење одлуке у овој правној ствари. Такође, бранилац указује и на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 3) ЗКП наводима да је одредбом члана 150. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица предвиђено да веће којим председава судија који је стекао посебно знање из области права детета и кривичноправне заштите малолетних лица, суди пунолетним учиниоцима кривичних дела прописаних Кривичним законом, а таксативно набројани, између осталог и због кривичног дела одузимање малолетног лица из члана 191. КЗ, ако је оштећени у кривичном поступку малолетно лице.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која у поступку има, у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог правног лека због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 3), члана 438. став 1. тачка 3), члана 56, члана 460. и члана 440. ЗКП, као и због повреде закона из члана 154. став 1. и 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног, у напред наведеном делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, на основу члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

**Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.**